

Zápis ze 19. zasedání Výboru pro socio-ekonomický rozvoj Rady vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR)

27. července 2016, Úřad vlády, místnost č. 140

Přítomní: Jaroslav Šulc (ČKMOS), Lubomír Chaloupka (MF), Oto Hampl (MZe), Miroslav Hájek (ČZU), Martin Hronza (MPO), Ivo Kaplán (EUF), Viktor Dušek (CSBSD/ KPMG), Václav Klusák (ÚV), Michal Pícl (ÚV ČR), Zbyněk Machát (ÚV ČR), Václav Šebek (ÚV), Ondřej Holub (ÚV), Milan Maděra (ÚV)

Body programu:

- 1) Aktualizace Strategického rámce udržitelného rozvoje (SRUR):
 - Informace o průběhu a výsledcích konání RVUR
 - Diskuse k textu draftu oblasti č. 1 „Udržitelný hospodářský model“, prezentuje V. Šebek
 - Informace o dalším průběhu ASRUR (do konání RVUR 28.6.2016)
- 2) Zadání analytických studií z socio-ekonomické oblasti

Z. Machát přivítal členy a členky výboru a zahájil jednání výboru představením programu a omluvil předsedu výboru A. Chmelaře.

Bod 1) programu: Aktualizace Strategického rámce udržitelného rozvoje (SRUR):

Z. Machát informoval o průběhu a výsledcích konání RVUR ze dne 18.7.2016. Prvním bodem na zasedání výboru je představení všech cílů obsažených v ČR2030 na RVUR. V dalších dvou měsících půjde hlavně o krácení textu, dále o ujednání cílů, aby se pohybovaly na stejné úrovni obecnosti. Více informací k jednání lze nalézt [zde](#).

Následné kroky:

Zpracování připomínek z RVUR. Mezi hlavními připomínkami byl snaha o zkrácení dokumentu. Od 1.7. bude otevřeno veřejné připomínkování celého dokumentu v online prostředí Databáze strategií. V průběhu září bude na základě jak připomínek z RVUR, tak připomínek z veřejného připomínkování vytvořena nová verze draftu, která bude předložena podzimní RVUR. V případě schválení RVUR bude dokument předložen do meziresortního připomínkového řízení, následně v prosinci po vypořádání připomínek bude materiál přeložen do vlády.

J. Šulc se dotázal, zda bude materiál předkládán na vládu ke schválení či na vědomí.

Z. Machát odpověděl, že v současnosti se předpokládá, že bude předložen ke schválení.

J. Šulc uvedl, že mezi hlavními připomínkami, především od B. Dlouhého bylo sladit časové horizonty, vyjasnit vizi – tak aby byla jasná, zřetelná a cílová, doplnit vnější okolí. Zdůraznil,

že krácení nebude znamenat pouze škrtnat, ale především mnoho částí znovu napsat. Projevil obavu ze záplavy připomínek a možností jejich projednání.

O. Hampel se dotázal nakolik je závazný rozsah 70 stránek. Upozornil, že na MZe měli stejné zadání a skončili na 110. Dále se dotázal, komu je materiál určen? Na MZe vytvořili materiály dva – úřední, který schválila vláda a kratší, shrnující cíle a priority.

Z. Machát představil roli *Executive summary*, které požadovali zástupci MZV, které by mělo shrnout celý materiál a jeho funkci v obdobných dokumentech z mezinárodních institucí.

Dále představil všechny cíle, tak jak byly uvedeny v draftu ČR2030.

Upozornil na to, že zatím není jasné, zda provazby na *Cíle udržitelného rozvoje* (SDGs) budou v textu strategie či v pouze v implementačním rámci.

Hlavní diskuse se vedla k prezentaci cílů z kapitoly udržitelný hospodářský model.

V. Šebek uvedl, že hlavní myšlenkou při psaní kapitoly bylo, jak nastartovat vyšší tvorbu ekonomických zdrojů z našich domácích zdrojů – tj. v domácím soukromém sektoru. Na RVUR pak zaznělo, že jde o to u zahraničních vlastníků zvyšovat kvalitu jejich investic. Vyznění této kapitoly bylo jedinou věcí z kapitoly, která byla na RVUR diskutována.

J. Šulc poukázal na to, že 1200 miliard, dle vizualizace dělají zahraniční vlastníci, 300 miliard si ovšem odnáší ve formě odvodů. Na graf o HPH by bylo třeba dát průsvitku a ukázat, kolik odhází pryč. Upozornil, že nikdy nemluvil a nebude mluvit o PZI negativně, je to významný nositel know-how, zaměstnanosti atp., jde ale o jejich kvalitu a nutnost si uvědomit, že o tom kam budeme připuštěni v hodnotovém řetězci, tak o tom nerozhodujeme, my sami.

Jsme schopni přechodit výhybky a vyhnout se pasti chudoby?

Z. Machát zareagoval poznámkou, že hledání archimedovského bodu obratu fungování naší ekonomiky je samozřejmě možným tématem, ovšem pokud se zaměříme ve větším detail, je hlavní otázkou, zda zaměření na tvorbu z domácích zdrojů není příliš reduktivní. Otázka, tedy stojí, zda *story* této kapitoly má být rozvětvenější, tj. Má obsahovat jak PZI, které nám doposavad táhly hospodářský růst; za druhé zda má podrobenji obsahovat, jak vydávat to co tady získáme (domácí veřejný) tak abychom získali value for money, a třetí moment je jaké problémy má domácí soukromý sektor (otázka OSVČ).

J. Simonová uvedla, že jí připadá, že kapitola obsahuje vynikající analýzu, ale pouze a jen tu. Je třeba jasně říci, co od PZI chceme, jde o to být náročnější a jednat, jednat a jednat. Protože pouze pokud ukážeme naši jasnou vizi a snahu dostat se z oné pasti chudoby, máme šanci jí předejít a nebo se z ní dostat. Jde o mnoho položek, které je potřeba změnit, ale je potřeba jednoduše ukázat směr.

I. Kaplán je pro omezení analýzy v textu, a maximum podkladů přesunout do přílohy. Je nutné si uvědomit, že to o čem my nyní mluvíme, jiní již dělají – jde především o dále se integrující se jádro EU. Během jednoho až dvou let se toto jádro EU vykrytalizuje a otázkou pro nás musí být, jak se do tohoto procesu zapojit. A takovéto silné doporučení – ohledně zapojení do vyspělé části EU – musí zaznít. Maďaři se dotohoto zapojili slovy ministra hospodářství, Poláci slovy ministra zahraničí, u nás je toto tématem pouze pro pana státního tajemníka pro evropské záležitosti. Zpráva pěti prezidentů je důležitým dokumentem, na který je potřeba se zaměřit.

J. Šulc uvedl, že představa, že v rozpočtech 2018 a 2019 se najdou prostředky pro zapojení do NN2 a na přechod k Euru je nereálné. Dále uvedl, že si není jist, zda tento materiál je vhodnou platformou, kde má být tento problém nastolen a řešen. Vláda má další materiály jako konvergenční program, materiál o plnění maastrichtských kritérií a další, kde konzistentně uvádíme, že nehodláme do programu předvstupního řízení vstupovat.

Z. Machát uvedl, že vyhlášení, že chceme patřit do jádra a skutečně tam patřit jsou dvě různé věci a i k přihlídnutí k tomu, že sama slova pronesená jsou mnohdy činem, je nutné velmi dobře zvažovat kontext, takto činěných prohlášení.

Pokusil se diskusi posunout k hlavnímu cíli k oblasti UHM a kaskádě dílčích cílů, který vyplývá z prvního.

V. Šebek zdůraznil fakt, že ať se podíváme na jakoukoliv ekonomickou statistiku, tak je jasná struktura toho, že premianty jsou země EU15, pak je mezera a za kterou následují země přistoupivší v roce 2004 a pak další mezera a země připojené v a po roce 2008. Cíle pro UHM jsou vytvořeny ohledáním doporučení a osvědčených receptů, které nehledají konkrétní achillovu patu, ale měli by směřovat k změnám u mnoha dílčích faktorů.

L. Chaloupka upozornil, že jedna část systému bude díky vývoji důchodového systému vždy do budoucna přinášet nestabilitu a tedy mluvit v části o fiskální politice o rovnováze příjmů a výdajů není vhodné.

J. Šulc navrhl použít pojem dynamická rovnováha. Dále upozornil na fakt, že když si vybaví úplně první cíl (obsahující první SDGs), tak to je otázka toho zda budeme schopni z veřejných financí rizika spojená s digitální agendou, prekarizací práce, zvláště u žen atp. Lze přepokládat výrazný tlak na veřejné finance dále např. ze směru stárnutí populace.

Uvedl poznámku k otázce časové obsluhy daňového břemene – není mu jasné, proč máme čísla tak extrémně vysoká oproti vyspělé Evropě. Dle jeho informací už ani střední firmy neriskují, že si budou dělat daně samy a najímají si experty, kteří jsou schopni sledovat smršť změn a aktualizací v našem daňovém systému. Vinou metodologie tvorby vykazování odhaduje, že v našem případě může být až o dvacet procent nadsazena. Hlavním problémem ovšem je, že naše daňová soustava je soustavou vyjímeč a to i vyjímeč mezi regiony, respektive jednotlivými finančními úřady.

L. Chaloupka uvedl, že ve srovnání se Slovenskem jsme na dvojnásobku a MF se touto situací zabývá.

Z. Machát přešel k otázce indikátorů – obsluha daňového břemene, je dobrým příkladem, jaké problémy nás čekají při snaze dobře navrhnout indikátory pro ČR2030.

J. Simonová položila dotaz, zda má vůbec někdo přehled o celkovém stavu vyjímek.

L. Chaloupka uvedl, že třeba *Tax Expenditure* lze použít jako indikátor. MF dělá poslední dva roky o daňových výdajích, kde se ukazuje, jak se vyvíjí fiskální politika. K prvnímu cíli by navrhoval nikoliv snižovat, ale spíše udržovat míru chudoby.

Z. Machát uvedl, že podstatné pro první cíl je slovo „ohrožených“, protože u nás absolutně nejsou velké skupiny v chudobě, ale naopak těsně nad hranicí chudoby.

I. Kaplán uvedl, že je nutné si uvědomit, jak se chudoba měří a že se tedy jedná o poměr mezi příjmem k mediánu/průměru mzdy zde u nás a je tedy třeba se zaměřovat na reálné příjmy. Uvedl, že i přes nízký *Giniho index*, zde máme velké problémy s pracující chudobou apod.

J. Šulc osvětlil rozdíl mezi relativní příjmovou chudobou a absolutní (naturální) chudobou a způsoby jak se nyní měří dle pokynů Eurostatu.

Z. Machát představil cíle z kapitoly Ekostémy. Obsahuje např. téma retence vody, či ubývání organické složky půdy. Tato kapitola definuje a zaměřuje se na „krajinu“ jako téma.

O. Hampl uvedl, že mnohé z výše uvedeného je možné řešit pomocí konceptu „veřejných statků“ a to se týká jak zemědělství, tak např. ekosystémů. Používají tento koncept v nové strategii spíše než externality, které jsou především doprovodným jevem nějaké činnosti. Má na mysli veřejné statky v ekonomickém slova smyslu, tedy jako statky u kterých nejde o maximalizaci jejich užitku a za které jsme ochotni platit skrze stát a které směřují k tomu co lze nalézt pod pojmem „ekosystémové služby“.

L. Chaloupka uvedl, že v ekonomické oblasti to má jasnou náplň, nevylučitelnost ze spotřeby, nulové mezní náklady, nerivalita. Příroda je dobrým příkladem, který tyto parametry splňuje. Dále je třeba potřeba rozlišovat, statky pod ochranou – jako např. bydlení

V. Dušek uvedl, že u nás to právně ukotvený pojem není a problémem je spíše roztříštěnost právních úprav.

M. Hájek uvedl, že veřejné statky se objevují v NOZ a lze to tedy uchopit i právně, ale zatím to není provázáno do současné legislativy, která to doposavad neznala.

O. Hampl uvedl, že je potřeba do textu promítnout otázku potravinové soběstačnosti.

V. Šebek upozornil, že je již v textu obsažena.

Z. Machát představil strategické cíle pro klíčovou oblast udržitelné municipality.

J. Šulc upozornil, že pokud se má posílit regionální plánování, pak je nutné si uvědomit, že subjekt, který plánuje, vyjadřuje svoji vůli. A je nutné tyto propojit tyto plány o tom co chceme, s tím kolik to bude stát. Je nutné si uvědomit, že tržní mechanismy nám odkrvují regiony ve prospěch center. Pro naplnění našich zbožných přání je třeba provést mnoho dílčích studií a obává se, že toto je nejslabší částí vypracovávaného materiálu, tedy dotažení materiálu od toho co chceme k tomu co je možné.

I. Kaplán upozornil na *Strategii regionálního rozvoje* a *Strategii rozvoje státní správy*, které obsahují mnoho z toho, co se zde objevuje. Z jeho pohledu by měla vyjít doporučení pro MV a MMR kam rozvoje v jejich oblastech kráčí. V rozvoji veřejné správy jsou alokovány velké prostředky na e-government. Jestli je něco klíčové, tak je to e-government. Do roku 2014 rozvoj v těchto oblastech probíhal a pak pod paní náměstkyní Krnáčovou došlo ke změnám, které nebyly k lepšímu.

V. Šebek reagoval, že cílem tohoto materiálu je spíše identifikovat témata než být exekutivním nástrojem.

Dále upozornil, že ambice propočítat všechny návrhy ekonomicky je naprosto nereálná vzhledem k tematickému rozsahu strategie a času, který na její přípravu byl vytyčen. Strategie má sloužit spíše jako maják, kam míříme a co potřebuje. Konkrétní cíle a jejich ekonomické rozpracování je třeba nechat resortům.

J. Simonová připojila stručný komentář – obecná formulace cílů je správná, otázka ceny za jejich plnění je otázkou toho, jak rychle jich chceme dosáhnout.

Co je důležité, je podpora e-governmentu.

I. Kaplán upozornil, že klíčem pro regionální rozvoj je vztah obcí a obcí s rozšířenou působností. Základem je aby každý občan a je jedno zda z malé vesnice či z velkého města měl stejný přístup k veřejným službám.

Hlavní úkol je, jakým způsobem má být nastaven vztah mezi obcemi a státem. Nyní je to směs vrchnostenského uvažování ze strany státu a autonomií obcí danou ústavou ČR. Toto by bylo možné překlenout právě skrz vyjasnění role a zákonného postavení obcí s rozšířenou působností. V takovém to duchu bychom měli přijmout doporučení panu premiérovi.

M. Hronza v otázkách komu a jak dávat doporučení, je jasné, že můžeme jako Výbor dávat doporučení RVUR a nikoliv přímo premiérovi. V otázce rozvoje veřejné správy, souhlasí s I. Kaplánem, který pojmenoval problémy v regionech velmi přesně. Tento problém popisuje i OECD v hospodářském review, které v tomto doporučuje jako podkladový materiál.

Z. Machát uvedl, že kolegové studii OECD, kteří se věnují regionálnímu rozvoji, znají.

A. Chmelař se omluvil z důvodu jednání k vystoupení GB z EU.

Z. Machát představil cíle kapitoly ČR ve světě. Jako hlavní body zdůraznil otázku implementace SDGs a výsledků COP21.

K těmto cílům nebyly žádné připomínky ani diskuse.

Z. Machát představil cíle ke kapitole Vládnutí.

J. Šulc připomněl slova Borise Dlouhého z RVUR, že ve snaze vše dokonale prodiskutovávat došlo k znásobení poradních orgánů, v kterých jsou ale stále titíž lidé a lepší výsledky neodpovídají záměrům.

Navrhuje více opisovat ze zemí, které mají v této oblasti lepší koncepty.

O. Hampl upozornil, že přenos jiných konceptů musí vždy zohledňovat naše kulturní východiska.

Z. Machát představil návrh implementace. Zaměřil se na problémy s nastavením monitoringu SDGs, které nabírá význačné zpoždění.

Hlavní výzvou bude sladování s dalšími strategickými dokumenty, což má v gesci MMR.

J. Šulc chce materiál napsat tak, aby byl dostatečně konkrétní, ale aby byl průchodný. Dle jeho názoru má materiál dobré analytické části, teď jde o to provést syntézu a přidělit úkoly. Upozornil na fakt, že dle informací z médií se značná část lidí, kteří jsou z ČR a pracují mimo ČR, tak uvažují o návratu. A to je dobrý signál. Přes všechny nedostatky, které zde diskutujeme a snažíme se je popisovat, je ČR skvělým místem, kde se vyplatí žít. Udržet současný stav ČR po příštích 15let je cíl jako hrom.

Diskuse

M. Hronza se vrátil ke grafu k HPH, uvedl, že co bylo uváděno jsou konsenzuální cíle. Upozornil, že vše co děláme, musíme dělat mnohem intenzivněji a chytřeji než jádro nejlepších z OECD. A je nutné si uvědomit, že pokud jsme dobří ve výdajích na cokoli v poměru k HDP, pak je nutné se zaměřit na to, kam jsme ochotni alokovat výrazně více absolutně.

Problém OSVČ je v tom jak pomoci lidem přeskočit z levelu OSVČ na malou firmu a malým firmám na úroveň střední. Jak jim pomoci v tom se internacionalizovat.

V. Šebek zareagoval otázkou, zda a do jaké konkrétnosti zde zajít, pokud MPO má vlastní dílčí sektorovou strategii?

M. Hronza upozornil, že jde o to popsat obecné podmínky, které budou přispívat k vytváření prostoru, v kterém budou firmy moci růst.

V. Dušek upozornil, že jim stále chybí velké firmy (a PZI), proto pokud by měl odpovědět na původní otázku, zda jeden příběh rozdělit na tři dílčí, pak je pro rozdělení do tří příběhů. PZI je potřeba dále podporovat, často se na ně nabaluje nyní výzkum. Malé firmy část přichází s nápadem, který nejsou schopny dotahovat k řešení nabídnutelným na světovém trhu.

Z. Machát upozornil na to, že intenzifikace byla termín 70. a části 80. let a je potřeba si dát pozor na to, aby snaha intenzivněji dělat to, co již dnes děláme, nezakrývá vážnější strukturální problémy. Všichni si samozřejmě přejeme, abychom překonali následky krize a začali více konvergovat.

M. Hronza souhlasí, že máme strukturální problémy, ale to znamená je adekvátně řešit. Úroveň našich opatření musí být mnohem silnější, jinak se naše situace nezlepší. Připojil se k V. Duškovi, v otázce zda tři příběhy.

J. Simonová se připojuje k tomu, že rozhodně nemáme dělat rychleji totéž. Náš základní problém je, že jsme malý stát a malá ekonomika, pokud zvýšíme naše výdaje o procento na něco, pak to ve srovnání se skutečně velkými ekonomikami nic neznamená. Otázkou pro nás je prioritizace a je otázkou zda by nebylo lepší dát na něco stokrát více a jiné aktivity utlumili.

I. Kaplán podporuje slova J. Simonové a předal by ho rukám RVUR. Pokud npřehodíme výhybku a naše snažení nebudeme směřovat k tomu, v čem jsme dobří, tak budeme mít smůlu. Důrazně upozornil na to, že jádro EU se bude dále integrovat směrem, který vytyčila Zpráva pěti předsedů. Dotázal se, proč by ČR neměla mít ambici být jako Belgie, či Holandsko a být v jádru dění. Pouze pokud budeme v jádru dění v EU budeme přitažliví proto, aby zde docházelo k reinvesticím zisku nadnárodních společností. Graf jasně ukazuje, že po našem vstupu příliv zesílil a jedním z důvodů proto bylo právě to, že jsme se stali členy určitého společenství. Datum přijetí Eura není tak podstatné jako to, že dáme jasně najevo, že víme, kam směřuje EU a chceme být u toho. Vždyť země visegrádu

J. Simonová upozornila, že není dobré dávat konkrétní datum přijetí Eura. První krok je třeba zvýšit příjmy lidí zde a pak se můžeme bavit o vstupu do Eurozóny.

O. Hampel upozornil, že mu tam zatím chybí lidský kapitál. Finanční kapitál zmizí během vteřin. Fyzický kapitál zmizí během měsíců, firmu přestěhujete relativně rychle. Lidský kapitál je to co je mnohem více trvalé. A proto by se na něj mnohem více zaměřil. Popsali jsme hlavní hybatele za trendy, které popisují analytické vstupy do ČR2030? Chybí mu tam zdůraznění „chytrý“ v udržitelném hospodářském modelu. Marketingově to dle něj působí moc úporně.

Bod 2) programu: Informace o zadání analytických studií v návaznosti na proces ASRUR

V. Šebek shrnul peripetie zadávání doplňkových studií a změny v zadáních. Otázku odlivu výnosů do podrobně řeší tým A. Chmelaře. Problém výpadku EU fondů po roce 2020 řeší MMR a externí tým. OUR se proto rozhodl investovat úsilí a zdroje na témata, která vyšla z deficitů strategie. První téma byla otázka minimální mzdy. Upozornil na případy velkých změn v hodnotě minimální mzdy a vztahu k spotřebě domácností, které jsou zajímavé pro nás.

J. Šulc téma studie podpořil, protože se dle něj jedná o nástroj pro boj s fenoménem „pracující bídy“. Na MPSV publikovali velkou studii na téma zaměstnanosti, kterou doporučuje pozornosti členů výboru.

I. Kaplán upozornil, že je potřeba se zaměřit na minimální příjem a jde o to se zaměřit se na otázku spotřeby. Čím více se dá nízkým příjmovým skupinám tím lépe, protože oni to přenesou do spotřeby. V případě, že je dáte bankám, tak ty je nepustí do reálné ekonomiky, ale použijí je k podnikání na finančních trzích. Za výrazný strukturální problém označil neexistenci bankovního sektoru v českých rukou. Důležité je dle něj zmapovat, jak dosáhnout minimálního příjmu a jak ovlivňuje celkovou prosperitu.

O. Hampl záměr věnovat se minimálnímu příjmu a jeho variant podporuje, jedná se o silný prorůstový faktor. Zisky firem rostou, ale mzdy a příjmy toto nenásledují po krizi nijak výrazně.

J. Šulc upozornil, že tomuto tématu se dlouhodobě věnuje CERGE a doporučuje konzultovat vše s nimi. Dále zdůraznil, že problematika nízkých příjmů se hned velmi rozvětňuje (gender gap, starobní důchody, OSVČ apod.)

A. Chmelař podporuje záměr studie a formuloval by ho jako nástroje vlády na úrovni mezd.

V. Šebek představil zadání k studii věnované otázkám infrastruktury. Potřeba této studie vzešla jednak z problémů při psaní draftu ČR2030, jednak z podnětů z kulatých stolů. Infrastruktura zaznívala jako velké téma, ale chyběly k ní empirické podklady. Rozvedl rozdíl oproti Strategii kritické infrastruktury.

M. Hronza se dotázal, jak bude studie provázána s prioritizací.

V. Šebek uvedl, že jde primárně o to lépe operacionalizovat obecné volání po lepší infrastruktuře.

K zaměření studie nebylo námitek.

Z. Machát poděkoval všem účastníkům za diskusi a datum následujícího zasedání výboru bylo předběžně stanoveno na druhý zářijový týden.

Zapsal: Zbyněk Machát
Počet stran: 9 / 9 celkem
Počet příloh: 0
Datum: 28. 8. 2016